

Akutyalipszis most: a Covid-19 és a *kutyizmus*

A kutyával kapcsolatos filozófiai példák egyidősek a filozófiával, azaz a filozófia történetének kezdetéig vezethetők vissza. Tekintsünk akár a latin közmondásokra¹ vagy a köznyelvben használatos beszédes szókapcsolatokra, kifejezésekre (*hű kutya, hűtlen kutya, egykutya, kutya-macska barátság, kutya hideg van, kivert kutya, kutyaszorító* stb.). A közmondások, szófordulatok tehát ugyancsak azt sejtetik, hogy a kutya és az avval kapcsolatos fogalmi társítások nemcsak a filozófiával, de az emberi kultúrával is egyidősek. Bárhova és bármilyen messze is tekintünk vissza az emberiség történetébe, a kutya ott volt.²

Ha elfogadjuk azt a tézist, hogy a kutya mindig az ember mellett volt, akkor feltehetjük a kérdést, hogy *most* miképp van jelen az ember életében, és amennyiben másként mint korábban, akkor ennek mik lehetnek szerteágazó okai.

Az elmúlt tíz évben egy, a felelősségteljes kutyatartás népszerűsítését célzó civil szervezet alapítójaként és vezetőjeként³ figyelhettem meg a kutyák, s legfőképpen gazdáik viselkedését. Világossá vált számomra, hogy a kutyatartás tiszta tükre emberi mivoltunknak, melynek beható vizsgálata útján általános trendeket fedhetünk fel az ember cselekvés mintázataival kapcsolatban.

*Kutyizmus*nak nevezem azon hitvilágokat és cselekvéseket, amelyeket kutyánk köré építünk, és valamilyen módon belevetítünk. A *kutyizmus* filozófiájának kidolgozása kettős célt szolgál: egyfelől a kutyatartói magatartás vizsgálatának a tudományos diskurzus témaköreibe emelése hozzájárulhat a tudatosabb cselekvésekhez, mely másodsorban hosszú távon akár elő is segítheti az emberi életminőség javulását.

Az elmúlt év során emberi együttlétünk módjainak merőben új aspektusait ismerhettük meg. A Covid-járvánnyal összefüggésben hozott intézkedésekre adott válaszok gondolkodásunk és cselekvésünk új összefüggéseire világíthatnak rá. A pandémia jelenség analízise így a kutyizmussal kapcsolatos hipotéziseim próbája is lett. A kutyatartási szokások változásai akár apokaliptikusnak is tekinthetők.

¹ Canes timidi vehementius latrant. / Amelyik kutya ugat, az nem harap. Cave canem! / Óvakodj a kutyától! / Qui me amat, amat et canem meum. / Aki engem szeret, a kutyámat is szereti.

² További példaként: Nagy Kutya Csillagkép, Kis Kutya Csillagkép, kínai horoszkóp Kutya csillagjegye stb.

³ EB OVO Egyesület, www.ebovo.hu

A pandémia miatt elrendelt biztonsági intézkedések jelentős hatással vannak a 21. századi ember életvitelére. A megszorítások főként az emberi érintkezések csökkentését célozták. Mivel a családtagként tartott kutyák száma az elmúlt tíz évben világszerte ugrásszerűen megnövekedett, így várható volt, hogy a megszorító intézkedések a kutyatartói szokások szabályozására is ki fognak térni. Így is történt: a gazdák kiváltságos engedményeket kaptak, mivel kutyasétáltatás céljából elhagyhatták otthonukat. Magyarországon a lakosok este 8 után kizárólag sürgős egészségügyi okok, munkavégzés és kutyasétáltatás céljából hagyhatják el otthonukat.

Hollandiában a menhelyek pár hónap alatt kiürültek, míg Spanyolországban a kutyatartók bérbe adták négylábú társaikat, hogy mások is szabadon sétálhassanak. Európa kihalt utcáin csak egy két ember kószál – kutyát sétáltatva.

A járványügyi korlátozások eredményeként az a megdöbbentő helyzet állt elő, hogy az ember-kutya kapcsolat törvényileg elfogadottabb, mint az interperszonális viszony. Mi lehet ennél apokaliptikusabb?

Byung-Chul Han dél-koreai származású filozófus *A kiegészítés társadalma* című könyvében a jelen emberét elmagányosodott, elgépiesedett személyként írja le, aki a Föld, az idegen kultúrák, a másik ember kizsákmányolása után most saját maga kizsákmányolását folytatja/kezdte meg. A Byung-Chul Han által leírt tendenciákat összevetve a ma megfigyelhető kutyatartás minőségi és mennyiségi változásával, az ember kutyához fűződő kapcsolatának átalakulásával pedig elvezet ahhoz a kérdésig, hogy vajon a ma embere nem a kutyákban/kutyatartásban keresi-e azon emberi értékek gyakorlását, amely a fent lefestett emberi világban már nem gyakorolható vagy értelmezhetetlen.

A Covid-19 korszakban az ember a társasléttől radikálisan megfosztott helyzetében próbál berendezkedni és választ találni kérdéseire. Értelmünkkel megértjük a helyzetet és mindennapjainkat igyekszünk a magunk egyéniségének megfelelően alakítani. Minden jel arra vall, hogy a kutyáknak jelentős szerep jut ebben az új helyzetben.

A ha nincs ló, jó a számár is közmondás módosításának eljöhét az ideje: *ha nincs ember, jó a kutya is...*

Irodalom

Byung-Chul Han (2019): *A kiegészítés társadalma*. Budapest. Typotex.